

Tamsalu piirkonna strateegia 2022-2027

2022

Sisukord

1	SISSEJUHATUS	2
2	SIDUSRÜHMADE KAASAMINE	3
	2.1. Sihtrühmade kaasamine	3
	2.2. Partnerite kaasamine	3
3	PIIRKONNA ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS	3
	3.1 PIIRKONNA ISELOOMUSTUS	3
	3.2 SWOT ANALÜÜS	8
4	SEKKUMISLOOGIKA	10
	4.1. VISIOON	10
	4.2 VÕTMEVALDKONNAD JA ARENGUEESMÄRGID	10
	4.3 TEGEVUSSUUNAD	15
5	JUHTIMINE JA SEIRE	15

1 SISSEJUHATUS

Käesolev Tamsalu piirkonna (Tamsalu linn ja Uudeküla, Alupere, Naistevälja, Kaeva, Loksa, Savalduma, Araski, Sauvälja, Metskaevu, Põdrangu külad) strateegia on koostatud MTÜ PAIK LEADER ühisprojekti “Ükski küla pole üksi” raames perioodiks 2022 – 2027 .

Arukate külade (Smart Villages) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti “Arukate külade arenguprogramm” raames.

Strateegia koostamise protsessis viidi esimeses etapis 2021.aastal läbi 6 töötuba, mille eestvedajateks olid MTÜ PAIK LEADER tegevjuht Tõnu Kiviloo ja arenduskonsultant Indrek Kärner. Esimese etapi kaasatud piirkonnad Arukad külad projekti raames olid : Vajangu + 8 küla; Kiltsi-Ebavere-Vao piirkond; Laekvere piirkond – endise Laekvere valla piirid; Porkuni. Töötubadesse olid kaasatud kõik huvigrupid – kohalikud elanikud, ettevõtjad, MTÜde liikmed, valla esindajad jt. Töötubades kaardistati piirkonna hetkeolukord, leiti võtmevaldkonnad, millega tuleb tegeleda ja seati arengueesmärgid.

Strateegia koosneb kolmest osast: piirkonna ülevaade, arengutegurite kirjeldus ja analüüs (swot), arengueesmärgid ja tegevuskava. Võtmevaldkondadena on kirjeldatud turism; ettevõtlus; töö ja töajõud; sport ja kultuur; sidusad kogukonnad; heakord ja turvalisus. Iga valdkonna lõikes on välja toodud peamised arengueesmärgid ja planeeritud tegevuskava.

2 SIDUSRÜHMADE KAASAMINE

2.1. Sihtrühmade kaasamine

Tamsalu piirkonna Arukate külade arutelude ja strateegia koostamisega alustati 2021. a alguses. Peamiselt toimusid "Meie külad - väärt paik 2030+" Koostööprojekt „Arukad külad“ arutelud ja töötoad suunal Vajangu ja Porkuni, kus osalesid elanikud igast sealse piirkonna külast. 2022.aasta kevadsuvel alustati Tamsalu piirkonna töötubadega, millised viidi läbi Tehnika tn 1a III korruse saalis ja Voore puhkekeskuses. Töötubades osalesid – Tamsalu, Uudeküla, Alupere, Naistevälja, Kaeva, Loksa, Savalduma, Araski, Sauvälja, Metskaevu, Põdrangu esindajad ja KOV ametnikud.

Arutelude toimumisest teavitati piirkonna elanikke läbi Facebooki ja kuulutuste tahvli – osaleda said kõik, kes soovisid ja kelleni teave jõudis. Lisaks toimusid aktiivsemate osalejatega väiksemad arutelud, kus valmistati ette strateegia protsessi jaoks vajalikud eeltööd, arutleti aruteludel kerkinud teemade ja võimalike lahenduste üle, täiendati, täpsustati ja viimistleti koostatud strateegiat. Toimunud töötubades kaardistati elu Tamsalu piirkonnas, leiti positiivsed küljed, sõnastati juurprobleemid - millest tuletati tegelemist vajavad võtmevaldkonnad. Oktoobris 2021 osaleti ka Pandivere LEADER tegevusrühma strateegia koostamise seminaril Tamsalu kultuurimajas, kus tutvuti Pandivere piirkonna teiste Arukate külade koostööprojektis osalejatega ja tutvustati oma piirkonna projekti seisuga.

2.2. Partnerite kaasamine

Tamsalu piirkonna strateegia koostamisel löid kaasa piirkonnas tegutsevad MTÜd, ettevõtjad ja elanikud – strateegia ja Arukate külade projekti eestvedajaks kujunes kuni 10 liimeline grupp Tamsalu elanikke. Igal arutelul/töötoas osales ka valla esindaja – vallavanem Valdo Helmelaid, ettevõtlusspetsialist Marko Teiva või endine abivallavanem Dmitri Okatov, Tapa Vallahooldus spetsialistid.

3 PIIRKONNA ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS

3.1 PIIRKONNA ISELOOMUSTUS

3.1.1 Kontekst ja statistilised näitajad

Tamsalu linn asub Pandivere kõrgustiku keskosas, Rakverest ca 30 km edelas, Tamsalu valla keskosas. Linna tagamaa on suhteliselt väike – ligikaudu 2500 elanikku. Suurel määral kattub see endise Tamsalu valla territooriumiga. Tamsalut läbib Tallinn–Tartu–Pihkva–Moskva raudtee.

Joonis 1. Endine Tamsalu vald kaardil

Tamsalu linnas asuvad kaubandus-, kultuuri-, haridus-, teenindus- ja sotsiaalobjektid, mida kasutavad nii linna kui ka ümberkaudsete külade valla elanikud. Tamsalus tegutseb Tapa valla Tamsalu halduskeskus. Tamsalu linna kui keskuse kõrval asuvad tugevad tömbekeskused – Rakvere linn, Tapa linn ja Väike-Maarja.

Tabel 1. Tamsalu piirkonna suuremate asulate rahvastik 2018-2022

RLV003: RAHVASTIK Sugu, Elukoht, Aasta ning Vanuserühm											
		2000			2011			2021			2021
		0-17	18-64	65 ja vane 0-17	18-64	65 ja vane 0-17	18-64	65 ja vanemad			
Mehed	..Tapa vald	1763	3914	745	1212	3469	767	1028	3189	915	5132
1	1315 Araski küla	0	1	1	0	0	0	.	.	.	#VALUE!
1	2345 Järvajõe küla	6	13	1	3	6	2	0	10	4	14
1	4470 Loksa küla	4	12	2	3	14	3	4	11	8	23
1	6491 Põdrangu küla	23	27	3	10	17	4	8	13	4	25
1	7481 Savalduma küla	3	9	3	0	8	2	0	13	4	17
1	8132 Tamsalu linn	390	867	146	253	749	177	211	707	206	1124
1	8754 Uudeküla	12	34	6	5	31	7	6	25	10	41
Statistikaamet											
		2000			2011			2021			2021
		0-17	18-64	65 ja vane 0-17	18-64	65 ja vane 0-17	18-64	65 ja vanemad			
Naised	..Tapa vald	1784	4209	1658	1118	3522	1684	929	3036	1807	5772
....	1315 Araski küla	0	1	0	0	0	1	.	.	.	#VALUE!
....	2345 Järvajõe küla	4	7	3	3	5	4	4	6	0	10
....	4470 Loksa küla	9	11	5	6	13	4	4	9	5	18
....	6491 Põdrangu küla	17	28	17	13	21	9	4	23	8	35
....	7481 Savalduma küla	2	10	6	1	6	3	0	5	6	11
....	8132 Tamsalu linn	434	951	331	258	806	401	201	682	397	1280
....	8754 Uudeküla	4	26	16	6	22	10	12	24	6	42

RAHVASTIKU PÜRAMIID DETS 2021

KÜLADE RAHVAARV DETS 2021

Esitatud andmete põhjal võib järeldada, et Tamsalu piirkonna rahvaarv on langustrendis. Kuigi väiksemate külade rahvaarv väheneb, siis Tamsalu linna rahvaarv on võrreldes 2018. aastaga kasvanud 14 inimese võrra. Tapa valla rahvastiku keskmine asustustihedus on 6,2 inimest km² kohta, mis on võrreldes Eesti keskmisega (30,3 in) väga madal. Loomulik iive on viimased 10 aastat olnud negatiivne ning noorte osakaal rahvastikust on pidevalt langenud. Seevastu on tõusnud pensionäride (63+) osakaal rahvastikust.

Ülalpeetavate määr on linnas 57,6 %. Lääne-Viru maakonnas on ülalpeetavate määr 56,5%, kusjuures linnades kokku 54,4% ning valdades 55,4%.

Ülalpeetavate osatähtsus Tamsalu linnas on tõusnud seoses loomuliku iibe vähenemisega, mis on iseloomulik Eesti vananevale rahvastikule. Tulevikus viib see eakate vanusegrupi ebaproportsionaalselt suurele osakaalule.

Demograafiline tööturusurve indeks on 1,19. Lääne-Viru maakonna linnades on tööturusurve indeks 1,06 ning valdades 1,34.

Demograafiline tööturusurve indeks võimaldab hinnata rahvastiku vanusstruktuuri tasakaalustatust ja piirkondade demograafilist taastootmispotentsiaali. Indeks arvutatakse järgmiselt: rahvastik vanuses 5–14 / rahvastik vanuses 55–64. Tamsalu linnas on tööturule minejaid rohkem kui tööturult lahkujaid.

Üldiselt on Tamsalus viimastel aastatel vanusegrupp 0–14 kahanenud ning selle arvelt on tööturusurve indeks vähenenud. Võib ennustada tulevikus Tamsalu linna arengukavas nimetatud tugeva

rahvastikupotentsiaali muutumist negatiivses suunas. Praegune suhteliselt väike pensioniealiste ja suur tööealiste osatähtsus võib väheneda. Selle tulemuseks on ühelt poolt väiksem konkurents kohalikul tööjõuturul, kuid teisalt samas ka oht maksubaasi vähenemisele. Seda saaks parandada tööjõu sissevooluga, muutes Tamsalu piirkonna elukeskkonnana võimalikult atraktiivseks.

3.1.2 Olemasolevad ressursid

Tamsalu piirkonnas on olemas kõik olulisemad teenused ja asutused. Looduslik keskkond on väga mitmekesine – jõed, järved, mäed, pargid, kõrge kvaliteediga põllu- ja metsamaad. Piirkonnas tegutsevad nii suuremad, kui ka väiksemad ettevõtted. Suurimateks nendest on E-Betoonement Tamsalu tehas, Tamsalu EPT, Leventek OÜ, J K Otsa talu jt. Tamsalu linnas asuvad apteek, toidukauplused, raamatukogu, tankla, toitlustusasutused, hostel ning tervise- ja spordirajad. Oma teenuseid pakuvad pere- ja hambaarst, iluteenindajad, ehitajad ja paljud teised.

Olulisteks hooneteks, struktuurideks ja vaatamisväärsusteks on Tamsalu 100 tamme park ja Tamsalu lubjaahjud, Sääse mõisapark.

Atraktiivsust loob piirkonnas Tamsalu Kultuurimaja, Spordikeskus, tervise- ja suusarjad, kergliiklusteed, discgolfirada ja madalseiklusrada, jõusaalid ning Tamsalu Gümnaasium koos staadionalaga ja lasteaed.

Piirkonnas tegutsevad erinevad kultuurikollektiivid, kes kogunevad peamiselt Tamsalu Kultuurimajas, spordihoones või koolimajas. Tegeletakse nii tantsimise, laulmise, käsitöö ja erinevate spordialadega. Tegevust jagub nii suurtele kui ka väikestele - Tamsalu kultuurimaja huviringides osaleb iganädalaselt ca 200 inimest vanuses 6-85 aastat. Lilli loovusklubi nooremale generatsioonile tegevusteks ja üritusteks. Ringide juhendajateks on kohalikud kogukonnaliikmed, kes soovivad oma teadmisi ja oskusi teistega jagada ning seeläbi piirkonna arengusse panustada. Selleks, et ühesuguste huvide ja eesmärkidega inimesi koondada, on loodud mitmeid sellise ja ühinguid. Nendeks on Tamsalu Noortetuba ja Tamsalu Pensionäride Ühing, MTÜ Tamsalu Kunst, Tamsalu Disgolfi klubi, Tamsalu Muuseumisõprade Selts, AO Suusaklubi, neid ei saa mainimata jätta korvpalliklubi Tamsalu LosToros ja korvpalliklubi JaKon, võrkpalliklubi Tamsalu VK, jne.

3.1.3 Seosed teiste arengukavadega

Tapa valla arengukavas aastateks 2022-2025 on välja toodud mitmeid piirkonnaga seotud probleeme. Olulisteks murekohtadeks on Tamsalu teede- ja tänavad, sh. Tamsalu-Porkuni kergliiklustee, haljasalad, vallale oluliste hoonete tingimused. Rakvere ja Tapa linna lähedus pakub tugevat konkurentsi kohalikele kultuuriasutustele ja sündmustele. Ühistranspordi korraldus ei toeta laste huvihariduse võimalusi küladest. Kultuuri-, spordi ja huvitegevuste taristu kohatine alakasutus (kõrgperioodil ruumipuudus). Puudub ülevaade, milliseid kultuuri- ja huvitegevusi elanikud sooviksid tarbida; kultuuri-, spordi ja huvitegevuse projektipõhine rahastamine, kvalifitseeritud tööjõu puudus ning kogukondade vähene koostöö.

Selleks, et olukorda parandada, planeerib Tapa vald 2022-2025 aasta jooksul teha mitmeid investeeringuid Tamsalu piirkonda. Nendeks investeeringuteks on:

- Tamsalu tänavavalgustuse rekonstrueerimine ;
- Tamsalu Suusastaadioni arendamine
- Tamsalu 100 tamme pargi arendamine
- Porkuni-Tamsalu kergliiklustee rajamise ettevalmistus

Tamsalu piirkond on seotud ka mitmete teiste arengudokumentidega.

Pandivere koostööpiirkonna arengustrateegias 2014-2020-2025 on sõnastatud piirkonna visioon: Pandivere Paeriik Allikate Allikal on aastal 2025 mitmekülgse ettevõtlusega, elujõuline, kultuuri ja koostööd väärtustav kodupaik Tallinna ja Tartu vahel. Arengukavas on välja toodud 3 strateegilist valdkonda: ettevõtluse arendamine; elukeskkonna arendamine; regionaalse ja rahvusvahelise koostöö arendamine. Need kattuvad ka Tamsalu piirkonna strateegiliste eesmärkidega. Valdkondade arendamiseks on kavandatud seitse erinevat meetet - Tamsalu piirkonna MTÜdel ja ettevõtjatel on võimalik meetmetest taotleda erinevaid toetusi, et arendada sama valdkonda oma piirkonnas.

Lääne-Viru maakonna arengustrateegias 2021-2024 on arenguvaldkondadena muuhulgas välja toodud

* "KULTUUR JA SPORT", kus on eesmärkideks rohkem kvaliteetseid sündmusi, erinevate sihtgruppide vajadustega arvestamine ja maakonnas on mitmekesised sportimisvõimalused erinevatele sihtgruppidele.

* "VABAÜHENDUSED", kus on ühe eesmärgiks seatud – toimib vabaühenduste ja omavalitsuste koostöö ja ühistegevus.

* "ETTEVÕTLUS JA TÖÖHÕIVE", kus on Tamsalu piirkonnaga kattuvateks eesmärkideks seatud suurem ettevõtlusaktiivsus ja töökohtade lisandväärtus ning ettevõtluskeskkonna arendamine.

3.2 SWOT ANALÜÜS

3.2.1 Arengutegurite kirjeldamine

Sisemised tugevused	Sisemised nõrkused
<p>Rahulik ja turvaline elukeskkond. Üldine teede ja tänavate seisukord on hea, vähe kuritegevust</p> <p>Tegusad MTÜd/organiseerijad. MTÜ-d nii küla liikumisele kui ka erinevas vanuses lastele, täiskasvanutele ja vanuritele.</p> <p>Piirkonnas on olemas kõik igapäevaeluks vajalikud teenused: arst, apteek, kauplused, raamatukogu, juuksur, saun, ühistransport jm.</p> <p>Tamsalu gümnaasium ja lasteaed. Koolimaja ja lasteaiahoone on renoveeritud, kaasaegse sisutusega, sõidab koolibuss.</p> <p>Hea ettevõtluskeskkond. Ajalooliselt väljakujunenud tugev tööstuse- ja põllumajanduspiirkond.</p> <p>Vaba aja veetmise võimalused. Tamsalu spordihoone ja ujula, discgolfi rada, terviserajad, Tamsalu kultuurimaja, pallimänguväljakud, madalseiklusrada, Uudeküla liuväli, 100 tamme park</p> <p>Raudtee ja bussiühendus. Väga hea rongiühendus Tartu-Tallinn suunal ja rahuldav bussiühendus naaber asulatega.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaba elamispinna olemasolu 	<p>Vähene turism - pole leitud võimalusi siseturismi arendamiseks.</p> <p>Paiknemine Tapa valla piiril. Piirkond jääb eemale valla keskusest, maakonnakeskusest, suurematest maanteedest</p> <p>Piirkonna väiksemates külates üldine elukeskkond kehvem. Hüljatud, lagununud hooned, teede seisukord kehv, liikumisvõimalused kasinad</p> <p>Puudulikud vaba aja veetmise võimalused vanemaalastele</p> <p>Killustatus. Piirkonnaülese kogukonnameelsuse, ühtsuse puudumine. Kodanikuühenduste (külaühendused) küsitav jätkusuutlikkus.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tamsalu kultuurimaja, kui Lääne-Virumaa suurima kultuurimaja, potentsiaal on kasutamata. 100 tamme pargis väljaarendamata tehniline võimekus ürituste korraldamiseks - Töökohtade vähesus ja madalad sissetulekud. Kvalifitseeritud töökohtade- ja tööjõu puudus. - Gümnaasiumi nõrgenev tase. Koolil keeruline leida kvalifitseeritud õpetajaid ja laste arv väheneb. - Kergliiklusteede vähesus. Uudeküla-Porkuni kergliiklustee väljaehitamata
Välised võimalused	Välised ohud
<p>Hoogustunud siseturism Eestis.</p> <p>Raudteeühendus Tallinn - Tartu</p> <p>Aktiivne kogukondlik suhtlemine väljaspoolt Tamsalu lähipiirkonda ja ka PAIK piirkonda; Laialdasema, sh rahvusvahelise info liikumine ja võimalused.</p> <p>Erinevate tegevus- ja investeringutoetuste taotlemise võimalus - PAIK, KÜSK, KOP jt võimaluste ja vahendite kasutamine ja koostöö kohaliku omavalitsusega piirkonna arendamiseks.</p> <p>Üldine majanduskeskkond soodustab maal elamist ja töötamist. Palju töist tegevust siirdub nõ kontorist välja ja tekib uusi teadmisi, oskusi ja harjumusi töö korraldamiseks distantsilt - kaugtöökohad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tärkav tendents siirduda elama headesse elupaikadesse väljaspool suuri keskusi - piirkonna 	<p>Linnad ja teised suuremad tõmbekeskused.</p> <p>Üldine majanduskeskkonna halvenemine, erinevate kriiside tagajärjel, töötuse ja tööjõupuuduse kasv.</p> <p>Teenuste vähenemine ja kaugenemine. Ääremaastumise üldise tendentsiga kaasnev teenuste kaugenemine</p> <p>Poliitiline julgeolek.</p> <p>Regionaalsed prooriteedid</p>

2022 arutelude tulemusena selgusid fookusteemad, millega tegelemine on kogukonna hinnangul vajalik piirkonna elu arendamiseks:

Elukoht- ja elukeskkond; Tamsalu linnas ja selle ümbruskonna külades

sport ja kultuur;

ettevõtlus, töö ja tööhõud;

turism;

sidusad kogukonnad;

liikumine ja ligipääsetavus;

heakord ja turvalisus; Tamsalu linnas ja selle ümbruskonna külades

3.2.2. Arengutegureid arvestavate arengusuundade kavand

Tuginedes oma tugevustele, kasutame ära võimalused:

- Hea ettevõtluskeskkond → Üldine majanduskeskkond soodustab piirkonnas elamist ja töötamist.
- Vaba aja veetmise võimalused → Hea kultuuri- ja sporditaristu;
- Tegusad MTÜd/organisatsioonid → - Aktiivne kogukondlik suhtlemine, piirkonna sisese suhtluse/info liikumine, PAIK võimaluste ja vahendite kasutamine.
- Piirkonnas on olemas kõik igapäevaeluks vajalikud teenused → Piirkonna atraktiivsus elukeskkonnana. Aktiivse elanikkonna kasv.
- Rahulik ja turvaline elukeskkond → Piirkonna atraktiivsus elukeskkonnana. Aktiivse elanikkonna kasv.
- Vaba aja veetmise võimalused → Piirkonna atraktiivsus elukeskkonnana lastega peredele.
- Vaba aja veetmise võimalused → Hoogustunud siseturism Eestis.
- Hea internetiühendus → kaugtöö võimalused.

Kasutades võimalusi ületame oma nõrkused:

- Hoogustunud siseturism Eestis – Vähene turism - pole leitud võimalusi siseturismi arendamiseks.
- Ettevõtluskeskkonna arendamine → Paiknemine piiril (sisemine äremaa) muutub väheoluliseks – kaugtöökohad; olemasoleva väärindamine
- Aktiivne kogukondlik suhtlemine → Killustatus väheneb; suurüritused, ühisüritused koos lähipiirkondadega
- Erinevate toetusmeetmete kasutamine, koostöö kohaliku omavalitsusega - uute huvi- ja spordiringide loomine piirkonda. → lahendame puudulikud vaba aja veetmise võimalused kõigile vanuserühmadele
- Olemasolevad vaatamisväärsused → 100 tamme park ja lubjaahjud

Kasutades oma tugevusi väldime ohtusid:

- Rahulik ja turvaline elukeskkond → Elanikkonna kasv → väheneb suurlinnade kui tõmbekeskuste mõju piirkonnale.
- Hea ettevõtluskeskkond → võimalused töötuse vähendamiseks.
- Hea rongiühendus Tallinna ja Tartuga- Tamsalu piirkonnas elavatel kvalifitseeritud

spetsialistidel avanevad täiendavad võimalused erialase töö leidmiseks

- Rahulik ja turvaline elukeskkond. Tamsalus gümnaasium ja lasteaed. → Head eeldused uute perede kolimiseks piirkonda (väldime rahvaarvu vähenemist), väheneb tööjõupuudus.
- Kinnisvara saadavus nii elamiseks kui ettevõtluse arendamiseks.
- Energia julgeolek – ressurss ja saadavus.

Täiendavaid võimalusi oma nõrkuste ületamiseks ja ohtude vältimiseks:

- Koostöö/suhtlemine omavalitsusega liikumisteede, ühistranspordi ja arstiteenuse jätkumiseks.
- Üldine elukeskkond piirkonnas on hea – tuleb leida võimalused selle säilitamiseks ja arendamiseks ning piirkonna maksimaalse potentsiaali kasutamiseks
- Kasvatame lastest ja noortest aktiivse, osavõtliku elanikkonna läbi vaba aja veetmise võimaluste parendamise → loome hea ja mugava elukeskkonna lastega peredele, suurendame piirkonna atraktiivsust → vähendame külade tühjaks jäämise ohtu.

4 SEKKUMISLOOGIKA

4.1. VISIOON

Tamsalu piirkonnas on aastaks 2030+ kaasaegne ja turvaline elukeskkond konkurentsivõimelise ettevõtluse ja ajakohase taristuga.

Siin tegutseb ühtehoidev ja ettevõtlik kogukond, kes panustab aktiivselt ühistegevustesse ja piirkonna arengusse.

Elurajoonid on atraktiivsed ka suuremates keskustes töötavatele inimestele.

Kooliharidus on konkurentsivõimeline.

Vabaaja veetmise võimalused ning kultuuri ja spordirajatised on mitmekülgsed ja igale vanuserühmale kättesaadavad.

Tamsalu on kiire rongiühenduse ja turvalise elukeskkonnaga kogukond, kus elavad energilised ja ettevõtlikud inimesed.

Piirkonnas on tugevad haridusasutused ja mitmekesised vaba-aja veetmise võimalused, mis toetavad tervena elatud aastaid ja pikk elukaar.

4.2 VÕTMEVALDKONNAD JA ARENGUEESMÄRGID

Elukoht- ja elukeskkond Elukeskkond on turvaline, Tamsalu ja selle piirkonna külad on heakorrastatud. Tamsalus ja selle ümbruses on mõtestatud kergliiklusteede võrgustik. Oma kvaliteetega on igal ajal võimalik millegagi sisustada.

Sport ja kultuur (sh huvitegevus ja vaba aeg) – Piirkonnas on rikkalik kultuurikeskkond ja mitmekesised sportimise ja vaba aja veetmise võimalused.

Ettevõtlus, töö ja tööjõud – Piirkonnas on atraktiivne ettevõtluskeskkond ja rohkelt aktiivseid ettevõtteid, siin elab ja töötab piisavalt kvalifitseeritud spetsialiste.

Turism – Piirkond on omapärane ja atraktiivne turismisihtkoht, kus tegutsevad aktiivsed väikeettevõtted – piirkonna mainekujundajad.

Sidusad kogukonnad – Meil on palju aktiivseid kogukondasid, mis teevad koostööd ning tegevusse on kaasatud kõikide ühiskonnagruppide esindajad.

Arengueesmärkide mõõdikute kirjeldused on paigutatud peatükk 4.3. toodud tegevuskavade järel tegevussuundade kaupa. Mõõdikuid võib jagada väljundmõõdikuteks ja tulemusmõõdikuteks. Väljundmõõdikud näitavad, mis on konkreetselt ehitatud, renoveeritud, korraldatud, soetatud - kasutusload, kuludokumendid, aruanded jm arhiveeritud materjal. Tegevussuundade juures neid rohkem ei kajastata. Tulemusmõõdikud sõltuvad valdkonnast, tegevussuunast ja näitavad muutusi - kas, kuidas ja kui palju e millistes mahtudes eelnimetatud väljundeid on kasutama hakatud ja millist mõju need avaldavad. Arvandmed ja võrdluse alused kirjeldatakse tegevuse rakendamise käigus.

4.3 TEGEVUSSUUNAD

4.3.1 ELUKOHT JA ELUKESKKOND

- Tamsalu piirkonna hoonete ja rohealade korrastamine
- Elukeskkonna kohandamine vastavalt erinevate vanusegruppide vajadustele
- Turvalise elukeskkonna loomine
- Erinevate vanuserühmade vajadusi arvestava puhkeala rajamine Tamsalusse
- Ohutu ja keskkonnasäästliku ühenduse loomine Tamsalu ja Porkuni vahel

Tegevuskava aastateks 2022-2027

- Tamsalu skatepargi, tenniseväljaku, vabaaja veetmise platsi rajamine koostöös KOViga
- Lava soetamine väliürituste korraldamiseks - (peaks veidi pehmemdama, kuna laululava on väga kuum teema, siis võiks olla kahemõtteline kas välilava või laululava :)
- Noorte huvide kaardistamine, erinevate huvitegevustega tutvumine
- Huvihariduse arendamine, pädevate ringijuhtide ja kultuuri - ja spordispetsialistide leidmine
- Tamsalu muusikakooli ruumide väljaehitamine
- Sportlike eluviiside populariseerimine noorte seas, jätkusuutlike trennide/ringide loomine
- Spordihoone kasutusotstarbe laiendamine (hotellitüüpi tubade juurdeehitamine), uute tegevuste, spordiürituste, huviringide loomine
- Tamsalu Kultuurimaja energiatõhusamaks muutmine.
- Teeninduskeskuse (Tehnika tn 1) edasiarendamine kompleksiks – väljaehitamata hooneosa kasutuselevõtmine (majutus; teenindus vm).
- Tamsalu terviseradade arendamine
- Väliürituste korraldamiseks tingimuste loomine Tamsalu 100 tamme pargis
- Sääse piirkonna kompleksne väljaarendamine elamurajoonina
 - Tamsalu puhkeala väljaarendamine
 - Uudeküla- Porkuni kergliiklustee rajamine
 - Lastele kodulähedaste mängualade rajamine
 - Kogukondliku, vajaduspõhise transpordi arendamine
 - Liikumispuudega ja eakatele on tagatud juurdepääs ja liikumisvõimalused(kaldteed, käsipuud elamute ja ühiskondlike hoonete juurde)
 - Piirkonna videovalvega kaetud ala laiendamine
 - Tänavavalgustuse taristu kaasajastamine, rekonstrueerimine, laiendamine, sh mobiilsete taastuvenegial töötavate (päike ja tuul) valgustite paigaldamine
 - Kiire interneti võrgu laiendamine küladesse
 - Sääse ja Porkuni kergliiklustee väljaehitamine ja valgustamine

- Tegevuspaikade kasutusnäitajad (osalejate arv; ürituste arv; treeningrühmade, ringide arv, sihtgruppide struktuurimuutused).
- rahvastikustatistika muutused
- arvamusküsitluste tulem
- dokumentatsioon, sh kuludokumendid
- Keskkonnateadliku käitumise osalusnäitajad (nt küsitluste ja jälgimise kaudu).
- Arvamusuuringud.
- Loodud internetiühenduste arv.
- Miljööväärtuse võrdlev visuaalne hindamine.
- Turvalisusnäitajad (juhtumid, rikkumised).

4.3.2 SPORT JA KULTUUR

- Huvihariduse arendamine, huvitegevusi pakutakse kõigile vanuserühmadele
- Muusikafestivalide, kontsertide ja muude sündmuste korraldamine
- Mainekujunduse ja spordiürituste korraldamine
- Treenerite/juhendajate motiveerimine ja vääriliselt tasustamine
- Tamsalu kultuurimaja, spordihoone kasutusotstarbe laiendamine
- Tamsalu Kultuurimaja kinotehnika kaasajastamine
- Tamsalu Kultuurimaja küttesüsteemi renoveerimine ja maja energiatõhusamaks muutmine
- Tamsalu noortekeskuse ruumide laiendamine
- Tamsalu endise Sääse karjääri ala arendamine – madalseiklusraja, kiige jms taristu loomine
- Discgolfiraja arendamine, väliatraktsioonide paigaldamine
- Spordihoone arendamine, energiatõhususe tõstmine,

Tegevuskava aastateks 2022-2027

- Tamsalu skatepargi, tenniseväljaku, vabaaja veetmise platsi rajamine koostöös KOViga
- Lava soetamine väliürituste korraldamiseks
- Noorte huvide kaardistamine, erinevate huvitegevustega tutvumine
- Huvihariduse arendamine, pädevate ringijuhthide ja kultuurispetsialistide leidmine
- Tamsalu muusikakooli ruumide väljaehitamine
- Sportlike eluviiside populariseerimine noorte seas, jätkusuutlike trennide/ringide loomine
- Spordihoone kasutusotstarbe laiendamine, uute tegevuste, spordiürituste, huviringide loomine
- Tamsalu Kultuurimaja energiatõhusamaks muutmine.
- Tamsalu terviseradade arendamine
- Väliürituste korraldamiseks tingimuste loomine Tamsalu 100 tamme pargis, lähiümbruse korrastamine ja teenuste arendamine.

Tulemusmõõdikud

- Tegevuspaikade kasutusnäitajad (osalejate arv; ürituste arv; treeningrühmade, ringide arv, sihtgruppide struktuurimuutused).
- Kaardistatud huvide arvestamise vastavushindamine rakenduste järgi.
- Ringijuhtide ja spetsialistide arv ja vajaduste katmise hindamine.
- Küttesüsteemide kuluvõrdluse andmed.

4.3.3 ETTEVÕTLUS, TÖÖ JA TÖÖJÕUD

- Atraktiivse ettevõtluskeskkonna loomine (nt alustava ettevõtte toetus)
- Tamsalu teenusettevõtluse arendamine mitmeid teenuseid pakkuvaks keskuseks, läbi loodavate rendipindade võimaluse loomine kohalikele ettevõtetele arenemiseks/laienemiseks.
- Teeninduskeskuse (Tehnika tn 1) edasiarendamine kompleksiks – väljaehitamata hooneosa kasutuselevõtmine (majutus; teenindus vm).
- Toimiva koostöö loomine ettevõtjate, kohaliku kogukonna ning KOVi vahel
- Piirkonna ettevõtjate tutvustamine ja tunnustamine
- Piirkonna turundamine spetsialistidele, spetsialistide motivatsioonipaketi väljatöötamine koostöös KOVga (õpetajad, perearst, apteek jm)
- Ettevõtluskoolituste ja -ürituste korraldamine.
- Kohalike toidutootjate ja ettevõtete tutvustamine
- Ühistransport sh raudtee ja selle lähi infrastruktuuride läbimõtlemine, vajaduste kaardistamine....

Tegevuskava aastateks 2022-2027

- Piirkonna ettevõtete ja nende tegevusalade kaardistamine
- Ettevõtjate vajaduste väljaselgitamine
- Tamsalu ettevõtete arendamine
- Olemasolevate teenuste säilitamine (perearst, juuksur, kauplus, õmblus jne)
- Tamsalu gümnaasiumi kvaliteedi tõstmine tagamaks jätkusuutlikkuse.

Tulemusmõõdikud

- Teenuste olemasolu andmed; uued teenused.
- Ettevõtlusõppes osalejate arv ja hinnangud sellele.
- Töökohtade dünaamika muutuste registreerimine.
- Ettevõtjate, kogukonna ja KOV ühistegevuse andmed.
- Tamsalu gümnaasiumi tingimusteta toimimine (konkurss).

4.3.4 TURISM

- Piirkonnale oma turismisuuna leidmine (Tapa valla eelisarendatavateks

- turismiharudeks on sporditurism, loodusturism, agroturism ning ajalooturism)
- Sündmusturismi arendamine läbi uute kultuuri ja spordiürituste sarjade
- Ülevallaliste (maakondlike) sündmuste korraldamine Tamsalu piirkonnas
- Olemasolevate turismiobjektide arendamine ja turundamine - Tamsalu lubjaahjud, Tamsalu kultuurimaja, Tamsalu 100 tamme park, Säase mõis, rikkalikud marja- ja seenemetsad jt
- Uute turismiatraktsioonide loomine piirkonda
- Piirkonna turismi- ja majutusettevõtete arendamine
- Turismiinfo süsteemne uuendamine koostöös maakonna turismiorganisatsioonidega ja kohaliku omavalitsusega.
- Tamsalu piirkonna väärtustamine – mainekujundus läbi erinevate ürituste korraldamise
- Koostöö Porkuni ja Vajangu piirkondadega
- Puhkeala/discgolfi pargi arendamine
- Kergliiklusteede arendamine. Ühendus Porkuni ja Väike-Maarjaga

Tegevuskava aastateks 2022-2027

- Piirkonna ettevõtete ja nende tegevusalade kaardistamine
- Piirkonna turismiobjektide kaardi/infostendi uuendamine
- Matkaradade arendamine

Tulemusmõõdikud

- Eri meediumites piirkonna kajastamise jälgimine ja hindamine.
- Turismi soodustavate tegevuste ja sündmuste arv; osalejate arv.
- Piirkonna külastusnäitajad.
- Uute tegevuspaikade ja atraktsioonide arv ja kasutusnäitajad.
- Turismiteenuste pakkujate arv.

4.3.5 SIDUSAD KOGUKONNAD

- Aktiivsete kogukonnaliikmete motiveerimine ja tunnustamine
- Kogukonnale ühtse infovahetuskanali loomine (nt Facebooki grupp)
- Koolituste korraldamine kogukonna, seltside ja ühingute liikmetele (nt projektikirjutamise koolitus)
- Piirkonna külade ja linna kogukondade lähendamine läbi ühisürituste korraldamise
- Ühistegevuse arendamine Porkuni ja Vajangu piirkondadega
- Noorte kaasamine projektidesse ja mittetulundusühingute tegevusse, et tagada ühingute jätkusuutlikus

Tegevuskava aastateks 2022-2027

- Piirkonna kogukondliku arengustrateegia edasiarendamine sh toetusmeetmeteks ettevalmistumine
- Regulaarsed vajaduspõhised kokusaamised

Tulemusmõõdikud

Suhtluskanalite toimimise jälgimine, hindamine ja kasutajate arv.
Kogukonnaürituste arv ja osalusnäitajad; sihtgruppide struktuuri näitajad.

5 JUHTIMINE JA SEIRE

Tamsalu piirkonna (Tamsalu linn ja Uudeküla, Alupere, Naistevälja, Kaeva, Loksa, Savalduma, Araski, Sauvälja, Metskaevu, Põdrangu külad) strateegia elluviimist juhib käesoleval perioodil Tamsalu kogukond.

Strateegias kavandatud tegevuste ja projektide planeerimine, projektide läbiviimine strateegias kavandatud eesmärkide täitmiseks toimub koostöös piirkonna MTÜde, ettevõtjate ja asutuste vahel (kultuurimaja, seltsimajad) vastavalt valdkonnale ja huvirühmadele.

Strateegia tegevuskava ja eesmärkide täitmine vaadatakse üle üks kord aastas. Selleks kutsutakse kokku töögrupp partnerite ja huvirühmade esindajatest ning kavandatakse edasised tegevused. Strateegiat ajakohastatakse, muudetakse ja täiendatakse vastavalt vajadusele, toimunud muutustele. Kokkukutsutud töögrupis otsustatakse ka järgmisel aastal arengukava elluviimise, seire ja muutmise eest vastutaja-eestvedaja.

Uue strateegia koostamine algatatakse kehtiva strateegia eesmärkide täitumisel või vähemalt 1-2 aastat enne strateegia perioodi lõppu.